

Shemitat Kesafim and its Challenges

דברים פרשת ראה פרק טו

א. מקץ שבע־שנים תעשה שמיטה:

ב. וזה דבר השמיטה שמוט כל־בעל משה ידו אשר ישה ברעהו **לא־יגש** את־רעהו ואת־אחיו **כי־קרא שמיטה לה'**:

ג. את־הנכרי תגש ואשר יהיה לך את־אחיר תשמט ידך:

ט. השמר לך פויהיה דבר עמל־בבך בליעל לאמר קרבה שנת־השבע שנת השמיטה ורעה עינך **באחיר** האביון ולא תתן לו **וקרא עליך אלה'** והיה בך חטא:

י. נתון נתון לו ולא־ירע לבבך בתתן לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל־מעשך ובכל משלח ידך:

שמות פרק ה

(ג) **והנגשים** אצים לאמר פלו מעשיכם דבריום ביומי כאשר בהיות התבן:

(יד) ויכו שטרלי בני ישראל אשר־שמו עליהם **נגשי** פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבן כתמול שלשם גס־תמול גס־היום:

משלי פרק כב פסוק ז

עשיר ברשים ימשול ועבד לזה לאיש מלוה:

Shevi'it Chapter 10

1. What Kinds of Monetary Obligations are Cancelled?

(א) שביעית, משמטת את המלוה בשטר ושלם בשטר. הקפת החנות, אינה משמטת, ואם עשאה מלוה, הרי זה משמט. רבי יהודה אומר, הראשון הראשון משמט. שכר שכיר, אינו משמט, ואם עשאו מלוה, הרי זה משמט. רבי יוסי אומר, כל מלאכה שפוסקת בשביעית, משמטת, ושאינה פוסקת בשביעית, אינה משמטת.

The Sabbatical year cancels a loan [that was made] with a contract and [a loan that was made] without a contract. Store credit is not cancelled, but if it was made into a loan, it is canceled. Rabbi Yehudah says, the previous [of each subsequent purchase on credit] is cancelled. Wages owed to a worker are not canceled, but if it was made into a loan, it is canceled. Rabbi Yossi says, any type of work which must pause during the Sabbatical year, [wages owed for that work] are cancelled. But any work which need not pause during the Sabbatical year, [wages owed for that work] are not canceled.

(ב) השוחט את הפרה וחלקה בראש השנה, אם היה החדש מעבר, משמט. ואם לאו, אינו משמט. האונס, והמפתה, והמוציא שם רע, וכל מעשה בית דין, אין משמטין. המלוה על המשכון, והמוסר שטרותיו לבית דין, אינו משמטין.

If one slaughters a cow and distributes it [to others] on [the post-Sabbatical] Rosh Hashanah [New Year's festival], if the [previous] month was full then [the debt owed the slaughterer is] canceled. [The fines for] rape, seduction, Motzi Shem Ra [husband who falsely accuses his bride of not having been a virgin], and any judicial court matter

are not canceled. One who lends on collateral, and one who entrusts his contracts to the judicial court, [those loans] are not canceled.

2. The Institution of Prosbul

(ג) פרוזבול, אינו משמט. זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן, כשראה שנמנעו העם מלהלוות זה את זה ועוברין על מה שכתוב בתורה: השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' (דברים ט"ו:ט'), התקין הלל לפרוזבול.

[Any loan made with a] Pruzbul [court exemption from the Sabbatical year cancellation of a loan] is not canceled. This is one of the matters that Hillel the elder instituted. When he observed that the nation withheld from lending to each other and were transgressing what is written in the Torah (Deuteronomy 15:9): "Beware lest there be in your mind a base thought," he instituted the Pruzbul.

(ד) זהו גופו של פרוזבול. מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדיינים שבמקום פלוני, שכל חוב שיש לי, שאגבנו כל זמן שארצה. והדיינים חותמין למטה, או העדים.

This is the body of the Pruzbul: "I entrust to you, so-and-so and so-and-so, who judge in such-and-such place, that any loan that I have, I may collect it any time that I wish." And the judges affix their signatures below, or the witnesses.

(ה) פרוזבול המקדם, כשר, והמאחר, פסול. שטרי חוב המקדמים, פסולים, והמאחרים, כשרים. אחד לזה מחמשה, כותב פרוזבול לכל אחד ואחד. חמשה לזין מאחד, אינו כותב אלא פרוזבול אחד לכלם. A predated Pruzbul is effective, but a postdated one is ineffective. Loan-documents which are predated are ineffective, but postdated ones are effective. If one borrows from five different people, a Pruzbul must be written for each [of the lenders] individually. If five borrow from one person, only one Pruzbul may be written for all of them.

(ו) אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע. אם אין לו, מזכה הוא בתוך שדהו כל שהוא. היתה לו שדה ממשכנת בעיר, כותבין עליה פרוזבול. רבי חצפית אומר, כותבין לאיש על נכסי אשתו, וליתומים על נכסי אפוטרופין.

A Pruzbul must be written with land [as collateral]. If he [the borrower] does not own [land], he [the lender] should give him [the borrower] any amount from his field. If he has a field under lien in a city; a Pruzbul may be written with it. Rabbi Chutzpit says, we may write one for a man with the property of his wife [as collateral]; or for orphans with the property of their guardian.

(ז) כנרת דבורים, רבי אליעזר אומר, הרי היא כקרקע, וכותבין עליה פרוזבול, ואינה מקבלת טמאה במקומה, והרודה ממנה בשבת חיב. וחכמים אומרים, אינה כקרקע, ואין כותבין עליה פרוזבול, ומקבלת טמאה במקומה, והרודה ממנה בשבת, פטור.

A beehive, says Rabbi Eliezer, is like land, and one may write a Pruzbul upon it, and it does not contract impurity in its place, and one who detaches [honey] from it on Shabbat is liable. The Rabbis say it is not like land and one may not write a Pruzbul upon it, and it does contract impurity in its place, and one who detaches [honey] from it on Shabbat is exempt.

3. Voluntarily Returning a Loan Cancelled by Shevi'it

(ח) המחזיר חוב בשביעית, יאמר לו משמט אני. אָמַר לוֹ אֶף עַל פִּי כֹן, יִקְבֹּל מִמֶּנּוּ, שְׁנֵאָמַר: וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה (דברים ט"ו:ב). פִּיּוּצָא בּוּ, רוּצַח שְׁגָלָה לְעִיר מִקְלָט וְרָצוּ אַנְשֵׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ, יֹאמַר לָהֶם, רוּצַח אָנִי. אָמְרוּ לוֹ, אֶף עַל פִּי כֹן, יִקְבֹּל מֵהֶם, שְׁנֵאָמַר: וְזֶה דְבַר הָרוּצַח (דברים י"ט:ד).

If [a borrower] returns the loan during the Sabbatical year, [the lender] should say to him, "I cancel the debt." If [the borrower] says, "nevertheless," the lender may accept it from him, as it says (Deuteronomy 15:2), "This is the word of the Sabbatical." Similarly, a murderer who is exiled to an Ir Miklat [city of refuge for accidental murderers], and the inhabitants of the city wish to accord him honor; he should say to them, "I am a murderer." If they say, "nevertheless," he may accept it from them, as it says, "This is the word of the murderer."

(ט) המחזיר חוב בשביעית, רוח חכמים נוחה ממנו. הלכה מן הגר שנתגירו בניו עמו, לא יחזיר לבניו. ואם החזיר, רוח חכמים נוחה ממנו. כל המטלטלין, נקנין במשיכה. וכל המקנים את דברו, רוח חכמים נוחה ממנו.

One who returns the loan during the Sabbatical year, the spirit of the Sages is pleased by him. One who borrows from a convert whose family converted with him, need not repay his children. But if he did repay, the spirit of the Sages is pleased by him. All movable property is acquired through taking physical possession, but anyone who fulfills his word, the spirit of the Sages is pleased by him.

Connecting Shemitat Kesafim (Ch. 10) with Shemita of Land

א. ר' יוסי אומר: כל מלאכה שהיא פוסקת לשביעית – משמטת, ושאינה פוסקת לשביעית – אינה משמטת

ו. אין כותבין פרזבול אלא על הקרקע...

ט. כל המיטלטלין נקנים במשיכה, כל המקיים את דברו רוח חכמים נוחה הימנו.

ספרי דברים פיסקא קיא

מקץ שבע שנים – קץ האמור כאן בסופה ולא בתחילתה.

“At the *end* of *seven* years you shall declare a Release-year” (Dt.15:1). the *end* mentioned here refers to the *end* of the year and not to the beginning.

שבע שנים – יכול שבע שנים לכל אחד ואחד. הרי אתה דן, חייב שבע שנים בשמיטה וחייב שבע שנים במלוה, מה שבע שנים האמור בשמיטה שבע שנים לכל העולם, אף שבע שנים האמור במלוה שבע שנים לכל העולם.

Is it possible to say that the seven years [is calculated separately] for each individual debt? Look—you can reason as follows: [a land-owner is] obliged to release every seven years; and [a creditor] is obliged [to release] loans every seven years. Now, just as the seven years mentioned of produce [are calculated] for the entire world so, too,

the seven years mentioned [in connection with release] from debts [are calculated] for the entire world [on the same] seven-year schedule.

פיסקא קיג

ואשר יהיה לך את אחיך – ולא של אחיך בידך. מכאן אתה אומר: המלוה על המשכון אין שמיטה משמטת.

But that which is due you from your brother's hand, you must release" (Dt.15:3)—but not that of your brother's which is in your hand. On this basis you say: one who extends a loan on the basis of collateral—[the loan] is not released [in the Sabbatical year].

את אחיך תשמט ידך – ולא המוסר שטרותיו לבית דין. מכאן אמרו: הלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה ועברו על מה שכתוב בתורה, עמד והתקין פרוזבול.

"From your brother's hand, *you* must release" (Dt.15:3)—but not one who deposits his bills of indebtedness with the court. On this basis they taught: Hillel established the *prozbul* for the sake of an orderly world. When he saw that people refrained from lending to each other, thereby transgressing what is written in the Torah (Dt.15:9)—he rose up and established the *prozbul*.

Contrasting Shemitat Kesafim with Shemita of Land

Chapters 1-9 (Land)	Chapter 10 (Loans)
<p>מְשֻׁרְבוּ עוֹבְרֵי עֲבֵרָה (4:1) שָׂאִין מִחֲזִיקֵין יָדֵי עוֹבְרֵי עֲבֵרָה (5:9) כל שמלאכתו מיוחדת לעבירה אסור (5:6) ספיחי חרדל מותרין שלא נחשדו עליהם עוֹבְרֵי עֲבֵרָה (9:1)</p>	<p>כְּשֵׁרָאָה שְׁנַמְנְעוּ הָעָם מִלְּהֻוֹת זֶה אֶת זֶה וְעוֹבְרֵין עַל מֵה שְׁכַתּוֹב בַּתּוֹרָה: הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן יְהִיֶּה דָבָר עִם לְבַבְךָ בְּלִיעַל וְגו' (דברים ט"ו:ט'), הַתְּקִין הַלֵּל לְפְרוֹזְבוּל.</p>
<p>הַמְדִייר אֶת שְׂדֵהוּ... מְשִׁיר מִמֶּנּוּ מִקְצַת מִפְּנֵי מֵרְאִית הָעֵין (3:4)</p>	<p>הַמְחֲזִיר חוֹב בְּשָׁבִיעִית, יֹאמֵר לוֹ מְשִׁמֵּט אָנִי. אָמַר לוֹ אֵף עַל פִּי כֹן, יִקְבֹּל מִמֶּנּוּ, שְׁנֹאֲמַר: וְזֶה דָּבָר הַשְּׁמִטָּה (דברים ט"ו:ב').</p>
<p>הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׁבִיעִית (5:9)</p>	
<p>וְשׂוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמֵן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם (5:9)</p>	<p>הַמְחֲזִיר חוֹב בְּשָׁבִיעִית, רוּחַ חֻקִּים נוֹחֶה מִמֶּנּוּ.</p>

Bavli Gittin 36a-b

ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא שביעית והתקין הלל דלא משמטא אמר אביי בשביעית בזמן הזה ורבי היא... רבא אמר הפקר ב"ד היה הפקר

The Gemara asks about the prosbol itself: But is there anything like this, where by Torah law the Sabbatical Year cancels the debt but Hillel instituted that it does not cancel the debt? Abaye said: The baraita is referring to the Sabbatical Year in the present, and it is in accordance with the opinion of Rabbi Yehuda HaNasi... Rava says:

The Sages are able to institute this ordinance because property declared ownerless by the court is ownerless.

איבעיא להו כי התקין הלל פרוסבול לדריה הוא דתקין או דלמא לדרי עלמא נמי תקין...

A dilemma was raised before the Sages: When Hillel instituted the prosbol, was it for his generation alone that he instituted it, and the custom developed to continue using it, or did he perhaps institute it also for all generations?

אמר שמואל הא פרוסבלא עולבנא דדייני הוא אי איישר חיל אבטליני' אבטליניא

The Gemara suggests another proof: Come and hear that which Shmuel said: This prosbol is an ulbena of the judges; if my strength increases I will nullify it.

Bavli Gittin 37b

המחזיר חוב לחבירו בשביעית צריך שיאמר לו משמט אני ואם אמר לו אע"פ כן יקבל הימנו שנאמר {דברים ט"ו:ב'} וזה דבר השמטה.

אמר רבה ותלי לי' עד דאמר הכי איתיביה אביי כשהוא נותן לו אל יאמר לו בחובי אני נותן לך אלא יאמר לו שלי הן ובמתנה אני נותן לך אמר ליה תלי ליה נמי עד דאמר הכי.

Rabba said: And the creditor is permitted to lift up his eyes to him hopefully, demonstrating that he wishes to accept the payment, until the debtor says this, that he nevertheless wishes to repay him. Abaye raised an objection to Rabba's statement from a baraita: When the debtor gives the creditor payment for a debt that has been canceled he should not say to him: I give this to you in payment of my debt; rather, he should say to him: This is my money and I give it to you as a gift. This indicates that the debt is repaid only by the initiative of the debtor. Rabba said to him: The creditor is permitted to lift up his eyes to him hopefully as well, until the debtor says this, that he gives it as a gift, but the initiative may come from the creditor.

אבא בר מרתא דהוא אבא בר מניומי הוה מסיק ביה רבה זוזי אייתינהו ניהליה בשביעית אמר ליה משמט אני שקלינהו ואזל אתא אביי אשכחיה דהוה עציב אמר ליה אמאי עציב מר אמר ליה הכי הוה מעשה.

The Gemara relates: There was a man by the name of Abba bar Marta, who is also known as Abba bar Minyumi, from whom Rabba was attempting to collect a debt. He brought it to him in the Sabbatical Year. Rabba said to him: I abrogate this debt. Abba bar Marta took the money and left. Abaye came before Rabba and found that he was sad. Abaye said to him: Why is the Master sad? Rabba said to him: This was the incident that occurred, explaining that Abba bar Marta understood his statement literally and did not repay the debt.

אזל לגביה אמר ליה אמטת ליה זוזי למר אמר ליה אין אמר ליה ומאי אמר לך אמר ליה משמט אני אמר ליה ואמרת ליה אף על פי כן אמר ליה לא אמר ליה ואי אמרת ליה אף על פי כן הוה שקלינהו

מינך השתא מיהת אמטינהו ניהליה ואימא ליה אע"פ כן אזל אמטינהו ניהליה ואמר ליה אף על פי כן שקלינהו מיניה אמר לא הוה ביה דעתא בהאי צורבא מרבנן מעיקרא.

Abaye went to Abba bar Marta, and said to him: Did you bring the money to the Master? He said to him: Yes. Abaye said to him: And what did he say to you? He said to him that Rabba had responded: I abrogate this debt. Abaye said to him: And did you say to him: Nevertheless, I want to repay you? Abba bar Marta said to him: No. Abaye said to him: But if you had said to him: Nevertheless, I want to repay you, he would have taken it from you. Now, in any event, bring it to him and say to him: Nevertheless, I want to repay you. Abba bar Marta went and brought the money to Rabba and said to him: Nevertheless, I want to repay you, and Rabba took it from him. In the end, Rabba said: This Torah scholar was not knowledgeable from the beginning, as it was necessary to teach him how to react.